

Jubileumprijsvraag van het tijdschrift; inzendingstermijn gesloten

De jury van de prijsvraag bericht ons dat bij het passeren van de sluitingsdatum de volgende inzendingen voor de prijsvraag bij haar waren binnengekomen onder de volgende motto's:

- Aan welke eisen . . . nobody knows
- Ad legendum
- Alleen samen kunnen wij één wereld bouwen!
- De wijsheid van nu ontdekt de fouten in de wijsheid (enz.)
- Een oude waterman
- Een prijsvraag is een aanslag op vermeend talent
- Een redactie beoordeelt de stukken (enzovoorts)
- Eisen te stellen aan vorm en inhoud van een (enz.)
- Fair Play
- Formule Isidoor Telraam
- Galileo
- Gouden appels op zilveren schalen
- Nikola

- Om bij te wezen moet je het Tijdschrift lezen!
 - Op naar de 250 jaar
 - Period
 - Primum Veritas
 - Proficiat NTvG!
 - Profiel 80-90
 - Pro puritate in publicationibus
 - Rust roest
 - School
 - Tamen est laudanda voluntas
 - Ten little niggers
 - Ter nagedachtenis aan Willem
 - The medium is the message
 - Typocrates
 - Vivaldi
 - Wat was, is geweest
 - Wee den dwaas die het onbereikbare wil bereiken . . .
 - Wegwijs blijven in doktersland
 - Wie schrijft, blijft
- Inzenders die in het ongewisse zijn of hun bijdrage is ontvangen kunnen zich daarvan thans overtuigen. De inzendingen, hier opgesomd, dingen mee naar de prijs.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

Pedofilie

Met veel belangstelling heb ik de klinische les van prof. MUSAPH (1980) over pedofilie gelezen. Mijn belangstelling komt vooral voort uit persoonlijke contacten met pedofielen én hun „vriendjes”. Het beeld dat MUSAPH schetst en mijn eigen beeld van „de pedofiel” dekken elkaar maar zeer gedeeltelijk. Dit is niet verwonderlijk: een psychiater-seksuoloog zal een *selectie* van pedofielen ontmoeten waarop dan ook zijn definitie „*dwangmatig* verlangen naar seksueel verkeer met niet-geslachtsrijpe kinderen” van toepassing kan zijn (cursivering van mij). Dat zijn pedofielen die (net zoals dat bij homofielen en heterofielen voorkomt) zich kunnen „vergrijpen” aan een ander, en die, zonder een echte relatie aan te gaan, hun slachtoffer kunnen schaden.

De meeste pedofielen die ik ken zijn daarentegen „normale” mensen, met relaties die maanden tot jaren kunnen duren. Het contact dat tot die relatie leidt, gaat evenzeer uit van het kind als van de pedofiel (zoals enige kinderen mij dat bevestigd hebben). Het kind dat zo'n contact zoekt, heeft inderdaad meestal de steun van zo'n diepere relatie nodig, omdat het eigen milieu deze steun niet kan geven. De ouders zijn meestal op de hoogte van de aard van de relatie (of interesseren zich er niet voor). Als de ouders de relatie afwijzen loopt deze gegarandeerd spaak. Ik heb óók pedofielen ontmoet met lichte „neurotische” relatiestoornissen. Deze stoornissen ziet men ook wel bij homofielen en lichamelijk gehandicapten. Het afgewezen worden door het eigen milieu speelt hierbij een grote rol. Contacten met „soortgenoten” en met milieus waar anderssoortige relaties wel aanvaard worden, blijken doelmatiger dan begeleiding door hulpverleners. De hulpverlener kan hier wel een functie als „wegwijzer” hebben.

Pedofielen met zware relatiestoornissen heb ik niet ontmoet. Mijn beeld van „de pedofiel” is echter uiteraard óók beperkt. Als het door bijv. een huisarts en door pedofielen zelf zou worden aangevuld, zou het wat completer worden.

Literatuur: MUSAPH, H. (1980) *Ned. T. Geneesk.* 124, 2161.

Hoogeveen, januari 1981

O. BERMAN

In een klinische les heeft MUSAPH (1980) aandacht besteed aan pedofilie. Terecht wijst hij op het belang dit verschijnsel te bezien binnen de culturele context en waarschuwt hij voor de risico's van justitiële bemoeienissen. Het valt echter te betreuren dat de pedofilie door MUSAPH in essentie in een psychopathologisch kader wordt geplaatst. Dit blijkt reeds uit de definitie waarin gesproken wordt over „een dwangmatig verlangen”. Ervaringen in de psychiatrische praktijk lijken een te sterke invloed te hebben gehad bij de interpretatie van de pedofilie. Het valt voor mij niet goed te begrijpen dat deze klinische les van zo'n beperkte visie getuigt. Er is immers voldoende literatuur voorhanden waarin een bredere en minder psychiatrische kijk op de pedofilie naar voren komt. Zo'n benadering treft men bijvoorbeeld aan in de bijdrage van SANDFORT in het onlangs verschenen boek *Seksuologie, een interdisciplinaire benadering* (1980). Bovendien is van een andere variant in seksuele gerichtheid, nl. de homoseksualiteit, bekend welke de treurige gevolgen zijn van de medische bemoeienis ermee. WIGERSMA (1980) heeft dit onlangs nog beschreven in het themanummer over homoseksualiteit van *Huisarts en Wetenschap*. Net zo min als bij de homoseksualiteit, zijn de betrokkenen er bij pedofilie bij gebaat dat dit verschijnsel wordt bezien vanuit een psychopathologisch denkkader.

Literatuur: MUSAPH, H. (1980) *Ned. T. Geneesk.* 124, 2161 – SANDFORT, TH. (1980) In: J. FRENKEN, *Seksuologie, een interdisciplinaire benadering*. Van Loghum Slaterus. Deventer. – WIGERSMA, L. (1980) *Huisarts en praktijk* nr. 4, bl. 21 (Bijlage bij *Huisarts en Wetenschap* (1980) nr. 10).

Amsterdam, januari 1981

F. MEIJMAN

In dit tijdschrift stond onlangs een klinische les van prof. dr. H. MUSAPH over pedofilie (1980). Gelet op de status van dit tijdschrift en omdat het gelezen wordt door een groot aantal medici die in hun praktijk met het verschijnsel in aanraking komen, heb ik gemeend op deze klinische les te moeten reageren. Mijn belangrijkste overweging daarbij is dat MUSAPH in zijn les een zeer eenzijdig en ongenueanceerd beeld geeft van de pedofilie, en de discussie zoals die de laatste 10 jaar in Nederland gevoerd is – die hij toch zeker zal kennen – volslagen negeert, nee, zelfs misbruikt om een aantal vage verdachtmakingen aan het adres van pedofielen te uiten. In plaats van de suggestie te wekken een objectief, informatief verhaal te schrijven, had MUSAPH beter kunnen laten zien waarom het onderwerp volgens hem zo controversieel is. Hij had de discussiepunten met betrekking tot pedofilie op een rijtje kunnen zetten, met daarbij desnoods alleen de argumenten voor zijn eigen standpunt. Was dat te veel werk? Of zou het tijdschrift het artikel dan niet geplaatst hebben? Of denkt MUSAPH dat medici zelf geen standpunten kunnen formuleren en dat het maar beter is om voor hen te denken? De les die hij presenteert is vooringenomen en tendentius, terwijl hij bijna nergens aangeeft waarop hij zijn „kennis” baseert. Ik zal mijn kritiek met een aantal punten adstrueren.

1. In zijn definitie van het verschijnsel spreekt MUSAPH van een „dwangmatig” verlangen. Hoezo dwangmatig? Omdat de verlangens op kinderen gericht zijn? Tot voor kort waren de verlangens van homoseksuelen ook dwangmatig omdat ze op geslachtsgenoten gericht waren. Dat is nu niet meer per definitie zo. Verlangens kunnen dus niet dwangmatig genoemd worden door alleen naar hun object te verwijzen. Er moet dus iets in die verlangens zelf zijn wat ze dwangmatig maakt. MUSAPH laat nergens zien wat dat dan zou kunnen zijn. Natuurlijk kunnen pedofiele verlangens dwangmatig zijn. Maar dwangmatigheid kan ook voorkomen in de verlangens van heterofielen, homofielen, postzegelverzamelaars, hulpverleners, medici, wetenschappers, enz. Toch wordt dwangmatigheid in de definitie van deze verlangens niet opgenomen. MUSAPH moet maar duidelijk maken waarom bij pedofilie dwangmatigheid wel in de definitie thuis hoort.

Ik zou overigens minder moeite met zijn klinische les gehad hebben, wanneer hij duidelijk had gemaakt dat ze alleen betrekking had op dwangmatige pedofilie en niet op pedofilie in het algemeen.

2. Verder zegt MUSAPH dat het pedofiele verlangen vaak gekoppeld is aan het onvermogen om met volwassenen een bevredigend seksueel leven op te bouwen en te onderhouden. Homoseksuele mannen verlangen niet naar een bevredigend seksueel leven met vrouwen, laat staan dat ze dat willen onderhouden. Vroeger noemde men dat „onvermogen”, nu gelukkig niet meer. Voor pedofielen, wat lager op de emancipatie-ladder, mag je het woordje kennelijk nog wel kritiekloos gebruiken.

3. MUSAPH zegt dat pedofielen het argument naar voren brengen dat verhoor van het kind door ouders, politie en justitie schadelijker kan zijn dan het pedofiele contact zelf. Hoewel dit volgens MUSAPH juist is vormt dit geen vrijbrief voor pedofiel gedrag. Over deze redenering valt een hele-

boel te zeggen. In mijn literatuurstudie naar seksuele contacten tussen kinderen en volwassenen (SANDFORT 1979) ben ik deze redenering op verschillende plaatsen tegengekomen, zowel in de literatuur van medici als van wetenschappelijke onderzoekers. Overigens bevat de desbetreffende literatuur geen enkele aanwijzing dat deze auteurs pedofiel zouden zijn. De redenering zoals MUSAPH die presenteert veronderstelt dat pedofiele contacten als zodanig altijd schadelijk zijn, zij het minder dan de verhoren. Wanneer dit inderdaad het geval is, zou het bevreemdend zijn dat pedofielen zouden menen een vrijbrief te hebben voor pedofiel gedrag. Dat pedofiele contacten schadelijk zijn is echter iets dat nog steeds aangetoond moet worden, hoewel MUSAPH al eens eerder gezegd heeft dat mensen die het met hem eens zijn de onschadelijkheid van deze contacten maar eens moeten bewijzen (SANDFORT 1980b). De resultaten van het gebrekkige onderzoek dat tot nu toe verricht is lijken erop te wijzen dat pedoseksuele contacten niet schadelijk zijn voor de psychische ontwikkeling of latere seksualiteitsbeleving van de betrokken kinderen (vgl. VAN DER KWAST 1975; SANDFORT 1980a). Ik snap dan niet waar MUSAPH zijn „aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid” vandaan haalt. Terwijl sociaal wetenschappelijke onderzoekers zich druk maken over hoe ze via experimentele onderzoekdesigns causale effecten kunnen meten, zegt MUSAPH voor de hand weg dat de beoordeling van de eventuele causaliteit tot de competentie van de psychiater behoort.

Verder vraag ik me af waaruit voor MUSAPH blijkt dat pedofielen menen een vrijbrief te hebben voor pedofiel gedrag. In deze stellige vorm heb ik dat nooit ergens gelezen. MUSAPH beweert natuurlijk niet dat pedofielen dit zo stellig zeggen, maar hij insinueert het wel. Wat ik wel gelezen heb, bijvoorbeeld bij BRONGERSMA (1975), is dat de ongelijkheid in een pedofiele relatie bijzonder hoge eisen stelt aan de verantwoordelijkheid van de oudere partner.

4. Nog een andere suggestie van MUSAPH. Gevangenisstraf zou de intra- en interpsychische spanningen en conflicten eerder groter dan kleiner maken, en dit zou dan „maar al te vaak” de aanleiding of oorzaak zijn van een nieuwe pedofiele relatie of van „andere, sociaal minder acceptabele gedragspatronen”. Hoewel ik meen redelijk goed op de hoogte te zijn van de literatuur over pedofilie, heb ik een dergelijke gedachtengang nog nergens aangetroffen. Ik snap dan ook niet waar MUSAPH deze wijsheid, die hij als feitelijk presenteert, vandaan haalt. Hij verzuimt ook om dit aan te geven. Echt nieuwsgierig ben ik naar wat die „sociaal minder acceptabele gedragspatronen” zouden zijn. Voor zover ik weet gaat seksuele delinquentie inderdaad regelmatig samen met andere pathologische gedragspatronen, maar juist niet bij pedofielen.

5. MUSAPH zegt dat veel pedofielen de fout maken dat zij de gevoelens van seksuele bevrediging van zichzelf projecteren op het kind. Bedoelt hij dat kinderen aan een pedoseksueel contact geen seksuele bevrediging kunnen beleven? Deze stelling is op basis van onderzoek moeilijk houdbaar. Bedoelt hij dat gevoelens van seksuele bevrediging bij kinderen niet zonder meer equivalent zijn aan die van volwassenen? Dan heeft hij stellig gelijk (vgl. SANDFORT 1979). Maar beweren pedofielen dan dat dat niet zo is? Waar doen ze dat dan? Of waaruit zou het blijken dat pedofielen hun gevoelens van seksuele bevrediging van zichzelf op het kind projecteren? MUSAPH insinueert, maar maakt het niet hard. Door zijn opmerking als feitelijke beschrijving te presenteren komt de preventieve werking die er naar pedofielen toe vanuit zou kunnen gaan, te vervallen.